

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

1.10.2019

VN/7361/2019

HARE: TEM079:00/2019

ASETTAMISPÄÄTÖS BIOKAASUOHJELMAA VALMISTELEVASTA TYÖRYHMÄSTÄ

Asettaminen Työ- ja elinkeinoministeriö on tänään asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella kansallista biokaasuohjelmaa.

Toimikausi 1.10.2019-17.1.2020

Tausta

Pääministeri Rinteen hallitusohjelman mukaan Suomelle laaditaan kansallinen biokaasuohjelma, jolla otetaan käyttöön biokaasun tuotantopotentiaali sekä kehitetään Suomen elinvoimaisuutta ja edistetään ilmastotavoitteisiin pääsyä.

Maatalouden biomassojen rooli biokaasutuotannon kasvattamisessa on tärkeää ja siten Suomessa on tarve kansalliselle biokaasuohjelmalle, jonka puitteissa voidaan edistää biokaasun tuotantoa ja käyttöä. Hallitusohjelmassa on kirjaus myös ravinnekierron toimenpidekokonaisuudesta, jonka avulla edistetään kierrätyslannoitevalmisteiden valmistamiseen ja logistiikkaan liittyvää teknologioiden ja järjestelmien kehittämistä. Tavoitteena on edesauttaa kierrätyslannoitevalmisteiden markkinoiden kehittymistä ja siten tehostaa ravinteiden tarkoituksenmukaista käyttöä, materiaalitehokkuutta sekä vähentää ilmasto- ja vesistö päästöjä. Hallitusohjelman mukaan toimenpidekokonaisuuden puitteissa otetaan käyttöön ravinnekiertoon perustuva biokaasun tuotantotuki. Biokaasuinvestointien lisäksi tuetaan uusia lannankäsittelytekniikoita sekä järkevitetään biokaasulaitosten sääntelyä muun muassa luvituksen ja energian ulosmyynnin osalta.

Hallitusohjelman mukaan kestävästi tuotettu biokaasu sisällytetään biopolttoaineiden jakeluvaihteen piiriin ja biokaasun jakeluverkon laajennuksia tuetaan hyödyntäen EU:n rahoituspotentiaalia. Lisäksi biokaasulle konvertoidut traktorit tulee saada rekisteröidä tieliikennekäyttöön.

Hallitusohjelman liitteiden mukaan edellä mainittujen toimien edistämiseen varataan määrärahaa vuosille 2020-2023 seuraaville uusille toimille:

biokaasuohjelma (TEM), biokaasun ravinnekiertokorvaus (MMM), biokaasu- ja lannankäsittelyinvestoinnit (MMM) sekä ravinteiden kierrätyksen kärkihankkeet (MMM ja YM).

Edellä mainittujen teemojen lisäksi lähiaikoina tulee ratkoa myös muita biokaasuun liittyviä asioita. Kaasumarkkinoiden avautuminen ja Baltic-connector-hankkeen valmistuminen mahdollistavat biokaasun tuonnin muista maista Suomeen. Verosyrjintäkiellosta johtuen Suomessa kulutettavan biokaasun verokohtelun tulee olla sama alkuperämaasta riippumatta. Siten tuontibiokaasulle on luotava käytännöt.

Euroopan unionin valtiontukisääntely rajoittaa valtiontuen myöntämistä kansallisesti. Niin sanotun yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan tukea ei saa myöntää sellaisille biopolttoaineille tai biometaanille, joihin sovelletaan toimitus- tai sekoitevelvoitetta. Siten esimerkiksi nykyinen verotuki ei ole mahdollinen jakeluelvoitteen kanssa samaan aikaan. Verotuelle tulee myös hakea komission valtiontukihyväksyntä.

Biokaasun tuotantopotentiaalin käyttöönotto edellyttää biokaasutuotannon kannattavuuden parantumista etenkin pienissä kokoluokissa. Kannattavuuden kannalta oleellista on investointivarmuuden parantaminen sekä panostukset uuden teknologian hankkeisiin. Samalla tulee kuitenkin kiinnittää erityishuomiota biokaasulaitosten ja jakeluasemien turvallisuuteen.

Työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellaan samanaikaisesti muutoksia lakiin biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä (ns. jakeluelvoitelaki). Tässä työssä otetaan huomioon hallitusohjelmakirjaus biokaasun sisällyttämisestä jakeluelvoitteen piiriin. Lisäksi vuonna 2018 uusittu uusiutuvan energian direktiivi (ns. REDII) edellyttää lupamenettelyjen sujuvoittamista. Direktiivi edellyttää myös alkuperätakuujärjestelmän laajentamista sähköstä lämpöenergia- ja kaasutuotteisiin sekä muutoksia kansalliseen kestävyyskriteerijärjestelmään. Direktiivin toimeenpano on käynnissä.

Tehtävä ja tavoite

Työryhmän tehtävänä on valmistella kansallista biokaasuohjelmaa keskipitkälle aikavälille.

Työryhmän raportti sisältäisi kuvauksen nykytilasta sekä merkittävimmät hidasteet ja esteet biokaasun tuotannon ja käytön laajamittaisemmalle käytölle sekä toimenpiteet näiden ratkaisemiseksi ja edellä mainittujen hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoksi. Työssä tulee huomioida erityisesti hajautetun ja pienen mittakaavan biokaasutuotannon edistämistä.

Työryhmän jäsenten ja pysyvien asiantuntijoiden välisten työryhmäkokousten lisäksi hankkeen puiteissa järjestetään yksi tai useampi kuulemistilaisuus.

Työryhmän raportti suosituksineen esitellään ilmasto- ja energiapoliittiselle ministerityöryhmälle. Biokaasuohjelman on määrä valmistua viimeistään tammikuussa 2020.

Kokoonpano

Työryhmässä on edustettuna seuraavat tahot:

Puheenjohtaja:

Ylijohtaja Riku Huttunen, työ- ja elinkeinoministeriö

Varapuheenjohtaja:

Ylitarkastaja, Veli-Pekka Reskola, maa- ja metsätalousministeriö
(Neuvotteleva virkamies, Kaisa Pirkola)

Jäsenet (varahenkilöt):

Liikenneneuvos Saara Jääskeläinen, liikenne- ja viestintäministeriö

Teollisuusneuvos Pekka Grönlund, työ- ja elinkeinoministeriö

Lainsäädäntöneuvos Leo Parkkonen, valtiovarainministeriö
(Budjettineuvos Johanna von Knorring)

Projektipäällikkö Arja Nykänen, ympäristöministeriö
(Erityisasiantuntija Ville Laasonen)

Pysyvät asiantuntijat (varahenkilöt):

Toimialapäällikkö Tage Fredriksson, Bioenergia ry
(Johtava projektipäällikkö Anne Kujanpää, Doronova Oy)

Johtava asiantuntija, Kimmo Siira, Energiateollisuus ry

Toimitusjohtaja Mika Arffman, Envitecpolis Oy
(Johtava asiantuntija Toni Taavitsainen)

Kehitysjohtaja Matti Oksanen, Gasum Oy
(Viestintäjohtaja Olga Väisänen)

Erikoistutkija Sari Luostarinen, Luonnonvarakeskus Luke
(Erikoistutkija Saija Rasi)

Energia-asiantuntija Anssi Kainulainen,
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
(Asiantuntija Airi Kulmala)

Toimitusjohtaja Arto Viljanen, Suomalainen Energiaosuuskunta SEO.
(Kenttäpäällikkö Juha Tikka)

Toiminnanjohtaja Anna Virolainen-Hynnä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
(Projektipäällikkö Teija Paavola)

Toimitusjohtaja Hannu Kauppinen, Suomen Kaasuyhdistys ry
(Asiantuntija Johanna Kalmari, Metener Oy)

Erikoistutkija Helena Valve, Suomen ympäristökeskus Syke
(Tutkija Suvi Lehtoranta)

Asiantuntijasihteeri

Erityisasiantuntija Harri Haavisto, työ- ja elinkeinoministeriö

Työryhmän tulee tarvittaessa kuulla muita asiantuntijoita.

Työ- ja elinkeinoministeriö on nimeämispöytäkirjassaan pyytänyt nimeämään työryhmän jäseniksi sekä nais- että miesehdokkaan. Viitaten edellä esitettyyn työryhmän kokoonpanoon, työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että kapeasta erikoisalasta johtuen kokoonpanossa on perusteltua poiketa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4 a §:n 1 momentin kiintiösäännöksen 40 prosentin vaatimuksesta ja vahvistaa kokoonpano nimeämiskirjeiden mukaisesti. Työ- ja elinkeinoministeriö on lisäksi ottanut huomioon, että kokonaisuudessaan työryhmän kokoonpano on tasapainoinen molempien sukupuolten edustuksen osalta.

Kustannukset ja rahoitus

Kukin organisaatio maksaa osallistujiensä henkilöstö- ja matkakulut. Työryhmän työstä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset suoritetaan momentilta 32.01.01

Katri Kulmuni
Elinkeinoministeri

Jaana Avolahti
Neuvotteleva virkamies

JAKELU

Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet ja asiantuntijat sekä näiden varahenkilöt